

- застосовування математичних методів і технологій у процесі розв’язання навчальних і практичних задач;
- використання математичних знань і вмінь під час вивчення інших освітніх галузей;
- розвиток умінь працювати з підручником, математичними текстами, додатковою навчальною інформацією, критично її опрацьовувати;
- формування здатності оцінювати правильність і раціональність своїх дій, обґрунтовувати твердження, розпізнавати хибні міркування тощо.

Такий підхід дає можливість підготувати майбутніх учителів до забезпечення повноцінного навчання учнів початкової школи математики.

Література:

1. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. Kyiv : Litera LTD, 2018. 160 s.
2. Онопрієнко О., Листопад Н., Скворцова С. Компетентнісний підхід до навчання математики. К. : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2014. 128 с.
3. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1 – 2 класи. К. : ТД «ОСВІТА – ЦЕНТР+», 2018. 240 с.
4. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 3 – 4 класи. URL:<https://mon.gov.ua/ua/osvita>.

Онопрієнко Оксана Володимирівна,
доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу початкової освіти імені О. Я. Савченко Інституту педагогіки НАПН України

РЕФЛЕКСІЯ ПЕРВИННОГО ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ НУШ У ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ

Реформа «Нова українська школа» (далі – НУШ), що увійшла в освітянське життя з 2017 року, триває не так довго, щоб сформулювати остаточні висновки про її успішність, проте дозволяє окреслити низку позитивів та ризиків, пов’язаних із її впровадженням. Метою виступу є здійснення рефлексії первинного досвіду впровадження Концепції НУШ.

Передусім є очевидними значні зрушення в кращий бік у матеріальному забезпеченні закладів загальної середньої освіти, що дозволяють значно розширювати можливості для організації освітнього процесу. Яку пересторогу в зв’язку із матеріальним оснащенням класів можна відзначити? Це нехтування в оформленні робочого простору учня елементарними

ергономічними принципами. Часто кабінети майорять усілякими засобами наочності незалежно від потреби у їх застосуванні. Як наслідок, діти не можуть зосередитись на суттєвому, відволікаються. Для них розмаїття дидактичних «прикрас» не укладаються у потрібну картину. До того ж, часто такі засоби подаються у готовому вигляді, що суперечить актуальній ідеї самостійного відкриття знання через дослідження і пошук.

Уперше у вітчизняній освіті всі вчителі охоплені масштабною курсовою підготовкою. І це є беззаперечним надбанням реформи. Водночас помічено, що більшість пропонованих курсів пов'язані з тематикою, яка перебуває в діяльності вчителя на фоновому плані. В той самий час за межами уваги опиняються найсуттєвіші заняття з оновлення методик навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом. Оновлення методик навчання – це актуальна потреба сьогодення. Змінилися покоління дітей; у нинішніх учнів по-іншому відбувається процес сприймання, вони мають інший обсяг і ресурс пам'яті, в них по-іншому влаштовані когнітивні механізми. Тож для всіх цих аспектів застарілі методики не дієві, таким чином на курсах учителям необхідно пропонувати засоби педагогічного впливу, адекватні сучасним умовам.

Побіжно зауважимо на підміні понять, якими послуговуються в НУШ. Наприклад, часто методикою навчання називають не часткову дидактику, а дидактичний прийом; діяльнісний підхід до навчання, яким, як відомо, повинно передбачатися відкриття нового знання у діяльності, пов'язують із маніпуляціями з цеглинками, що за суттю є діяльністю в зоні актуального розвитку, отже, не містить потенціалу для новоутворень.

У НУШ більшої виразності набули різноманітні форми організації навчальної діяльності учнів. Щоправда, принципово нові форми діяльності виявити нам не вдалося, проте посилена увага до них зумовила системне використання, зокрема, групових форм, в тому числі проєктної діяльності. Робота над навчальними проєктами – надзвичайно ефективний засіб розвитку компетентностей учнів, оскільки володіє ресурсами для інтегрування навчального досвіду, здобутого дитиною у ході навчання різних предметів, а також для його утілення в перетворювальній продуктивній діяльності. Це важливий засіб, що сприяє розвитку децентрації дитини, яка більше взаємодіє один на один із цифровими пристроями, а не з однолітками. У плані застережень можна звернути увагу на бажаність уникати навчальних проєктів як домашніх завдань, особливо для дітей молодшого шкільного віку. У проєктній діяльності більшу цінність мають не результати у формі презентації, а ті, що проявляються як суб'єктні надбання особистості (вони формуються на етапах планування, пошуку шляхів виконання проєкту).

Намітилась позитивна тенденція впровадження моніторингів навчальних досягнень учнів, що має сприяти удосконаленню методів, організаційних форм, засобів навчання,

виявляти динаміку розвитку молодшого школяра й чинників, які впливають на цей процес. Інформація, здобута у ході моніторингу, надзвичайно цінна, хоча буває і невтішною. Так, проведений у травні фахівцями ІМЗО МОН України й Інституту педагогіки НАПН України моніторинг навчальних досягнень випускників початкової школи, котрі були учасниками експерименту, й учнів, які навчалися за Державним стандартом початкової загальної освіти (2011 р.), показав, що атрибути НУШ (матеріальне забезпечення, середовищні умови, дидактичні засоби навчання, методичні прийоми тощо), не забезпечили підвищення результатів початкової освіти з мовно-літературної, математичної і природничої освітніх галузей. Натомість це дослідження актуалізувало задовжені проблеми початкової школи, наприклад таку, як несформоване в учнів загальне уміння розв'язувати математичні задачі (це уміння презентує щонайменше 9 обов'язкових результатів нового Державного стандарту). Аналізуючи результати виконання учнями завдань, помічаємо, що найбільше проблем пов'язано з невмінням учнів аналізувати текст задачі, зіставляти дані й шукане, обґрунтовувати вибір дій для розв'язання задачі. Опублікування результатів моніторингу дозволить скоригувати чимало аспектів навчання у початковій школі.

До позитивів НУШ необхідно віднести можливість вчителів впливати на свою заробітну плату шляхом проходження процедури сертифікації. Водночас, гонитва за збором сертифікатів від різноманітних курсів не завжди обумовлюється потребою професійного розвитку.

Таким чином, розвиваючи НУШ, необхідно зберегти те цінне, що вже можна віднести до числа позитивних надбань, й позбутися негативних рис, на які нині звернули увагу.

Плугіна Альона Петрівна,

доктор філософії, старший викладач кафедри педагогіки і психології початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

МЕДІАТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У сучасному суспільстві саме предметам початкової школи належить провідна роль, оскільки в цьому віці відбувається формування світогляду, становлення моральної культури учнів, навчання сучасних форм спілкування, розвиток умінь правильно сприймати